

Vreme: 06.07.2026 12:42

Medij: bos.rs

Link: <https://eupregovori.bos.rs/progovori-o-pregovorima/analize/1463/4868/plan-rasta--kome-je-i-koliko->

Autori: Redakcija

Teme: Reforme i Reformska agenda

Naslov: Plan rasta - kome je i koliko do sada isplaćeno? - Progovori o pregovorima

7421

Progovori o pregovorima

Plan rasta - kome je i koliko do sada isplaćeno?

06.07.2026.

foto: [EU](#) audiovisual service

Plan rasta predstavlja svakako jedan od značajnijih podsticaja državama kandidatima za članstvo u procesu proširenja [Evropske unije](#), tako što donosi različite prednosti članstva pre pune integracije u samu organizaciju. Ova inicijativa je zasigurno ponuda regionu bez presedana, a sve sa ciljem da se podstakne privredni rast, poboljša životni standard i ubrza proces pristupanja regiona Uniji. Kako bi reforme i rast u regionu bile podstaknute formiran je investicioni instrument od 6 milijardi evra, jer prema procenama evropskih institucija, region bi dostigao prosečan bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika u [EU](#) tek 2076 . godine - što svakako nije za utehu.

Predviđenih 6 milijardi evra sastoji se od 2 milijarde bespovratnih sredstava i 4 milijarde vrlo povoljnih kredita. Da bi se došlo do sredstava, vlade država Zapadnog Balkana imaju obavezu da dostave Reformske agende, odnosno da pripreme reforme i investicione prioritete kao uslov za povlačenje sredstava iz Plana rasta. Prema formuli koju je predložila Evropska komisija koja ujedno i prati ispunjenost uslova, u obzir se uzima BDP, broj stanovnika ali i drugi kriterijumi. U skladu sa tim Albanija bi mogla dobiti 922 miliona evra, Crna Gora 383 miliona, Kosovo* [1] 880 miliona, Severna Makedonija 750 miliona, Srbija 1,58 milijardi, dok BiH, može ostvariti pravo na 1,85 milijardi evra. Svakako navedene brojke mogu predstavljati značajnije finansijske instrumente za zemlje u regionu, ali postavlja se pitanje koliko je novca do sada isplaćeno posle više od 2 godine od usvajanja Plana rasta.

Primetno je da se države kandidati suočavaju sa različitim problemima tokom sprovođenja reformi. Pored zemalja predvodnica u procesu [evropske integracije](#) među kojima su Crna Gora, Albanija, ali i Severna Makedonija, tu su i one koje stagniraju u celokupnom procesu među kojima treba izdvojiti Srbiju i Bosnu i Hercegovinu, ali i Kosovo koje još uvek nema status kandidata za članstvo, ali ima priliku da koristi sredstva. Korisnici su imali godinu dana da ispune uslove pre nego što se sredstva preraspodele, a izuzetak je učinjen već prve godine, kada je taj rok produžen na dve godine - a istekao je 30. juna 2026.

Albanija je sprovela 33 reformska koraka i dobila više od 212 miliona evra, čime je na samom vrhu liste po broju sprovedenih reformi, ali i isplaćenim sredstvima u celom regionu. Albanija je jedina zemlja u regionu koja može da se pohvali sa namenskom javnu platformom za praćenje reformi (Reform Tracker), kao i sa sopstvenim portalom SASPAC sa detaljnom dokumentacijom svakog izveštaja, pisma i odluke. Zanimljiv je i podatak da je Albanija u svom izveštaju podnetom 15. januara 2026. tražila 90,9 miliona evra, ali je Komisija na kraju potvrdila samo 57% ispunjenih reformi i isplatu od 49 miliona evra, što pokazuje da kandidati koji uspešno sprovode reforme ne dobijaju po automatizmu sve traženo, već prolaze kroz stroga proceduru analize reformi i verifikacije.

Najveći gubitnik u ovoj situaciji biće zasigurno Bosna i Hercegovina, koja do sada nije primila nijedan evro iz instrumenta jer nije uspeła da sprovede nijednu od traženih reformi, uglavnom zbog složenog institucionalnog uređenja - iako je za nju predviđeno najviše finansijskih sredstava. Komesarka za

Vreme: 06.07.2026 12:42

Medij: bos.rs

Link: <https://eupregovori.bos.rs/progovori-o-pregovorima/analize/1463/4868/plan-rasta--kome-je-i-koliko->

Autori: Redakcija

Teme: Reforme i Reformska agenda

Naslov: Plan rasta - kome je i koliko do sada isplaćeno? - Progovori o pregovorima

proširenje Marta Kos je svojevremeno u pismu koje je uputila zemljama Zapadnog Balkana apelovala da ubrzaju reforme ili će rizikovati da ostanu bez novca - što se u slučaju Bosne i Hercegovine obistinilo.

Crna Gora je sprovedla 32 koraka i isplaćeno joj je gotovo 90 miliona evra. Evropska komisija usvojila je krajem juna finansijski paket kojim se utvrđuju budžetski aranžmani koji će se primjenjivati na Crnu Goru nakon njenog pristupanja [Evropskoj uniji](#). U finansijskom paketu pojašnjava se da će pristupanje Crne Gore [Evropskoj uniji](#) podrazumevati izdvajanja u ukupnom iznosu od 3,2 milijarde evra za ovu državu. Crna Gora ostvaruje napredak u procesu pristupanja, a ovaj predlog predstavlja značajan korak na njenom putu ka članstvu u [Evropskoj uniji](#). Crna Gora kao predvodnica u procesu integracije i nakon nedavne odluke država članica da se započne sa izradom Ugovora o pristupanju, može da računa na znatnija sredstva nego što su planirana samim Planom.

Severna Makedonija je sprovedla 22 reformska koraka i isplaćeno joj je više od 142 miliona evra. Jedna je od tri zemlje "predvodnice" u regionu po tempu sprovođenja reformi i redovnosti isplata. Severnoj Makedoniji isplaćeno je čak tri rate i to 30. jula 2025, 8. oktobara 2025. i 20. maja 2026. Makedonska reformska agenda je strukturirana oko pet ključnih oblasti: dobro upravljanje, digitalna i energetska transformacija, razvoj ljudskog kapitala, podrška privatnom sektoru i jačanje vladavine prava.

Srbija je do sada imala samo jednu isplatu od 172 miliona evra i sprovedla je samo tri reformska koraka. Isplaćena sredstva uključuju prefinansiranje od 111 miliona evra u junu 2025. godine i prvu isplatu od 61,1 milion evra u januaru 2026. godine. Iako je predala dva zahteva za isplatu iz Plana rasta, Srbija još nije dobila novac iz druge i treće tranše, jer Evropska komisija i dalje procenjuje da li zemlja ispunjava uslove za prijem evropskih fondova. Zvaničnici Evropske komisije navode da ta institucija kontinuirano procenjuje da li su ispunjeni relevantni uslovi za isplatu sredstava, ali su izrazili i zabrinutost zbog svojevremenog usvajanja seta pravosudnih zakona, kao i da pažljivo prate naredne korake zvaničnog Beograda.

Kosovo nije sprovedlo nijednu reformu, te je primilo samo sredstva prefinansiranja, odnosno 61 milion evra. Isplata je najviše bile ograničena zbog parlamentarne krize tokom 2025, odnosno odsustva funkcionalnog parlamenta koji je trebao da ratifikuje sporazume o zajmu. Od tog iznosa, 28,74 miliona evra zajmova preneto je direktno u budžet Kosova, dok preostalih 33,04 miliona evra (17,73 miliona bespovratnih sredstava i 15,31 miliona zajmova) predviđeno kroz Investicioni okvir za Zapadni Balkan (WBIF). Prema MMF-u (februar 2026.), potpuna i pravovremena implementacija Reformske agende bi Kosovu obezbedila pristup [EU](#) finansiranju u vrednosti od 8% BDP - što bi predstavljalo najveću alokaciju u regionu u odnosu na veličinu ekonomije. Za razliku od drugih zemalja regiona, Kosovo i Srbija imaju poseban preduslov - obe strane moraju konstruktivno učestvovati u normalizaciji odnosa, uključujući sprovođenje svih sporazuma iz dijaloga.

Države Zapadnog Balkana imaju rok do 15. jula 2026. za dostavljanje izveštaja o sprovedenim reformama predviđenih Planom rasta, dok će Evropska komisija izvršiti sveobuhvatnu procenu njihove realizacije i doneti odluku o isplatama. Zvaničnici [EU](#) naglašavaju da je reč o podsticajnom finansiranju. Komisija, kako kažu, ne oduzima novac, jer zemlje na njega nikada nisu ni imale pravo ako nisu sprovele odgovarajuće reforme, a čak se razmatra i preusmeravanje sredstava uspešnijim kandidatima sa Zapadnog Balkana - pre svega Crnoj Gori, Albaniji i Severnoj Makedoniji. Ostali kandidati, nažalost, propuštaju još jednu priliku, a ko je od njih najveći gubitnik, teško je proceniti.

Autor: Marko Filipović

[1] Ovaj naziv ne dovodi u pitanje stavove o statusu i u skladu je sa Rezolucijom Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1244 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o proglašenju nezavisnosti Kosova.

